

TIBBIYOT RADIOLOGIYASINING SOHALARI

Solijonov Jamshidbek Sodiqjon o'g'li

Toshkent tibbiyot akademiyasi

Pediatriya, Xalq tabobati, Stomatologiya,

Tibbiy pedagogika fakulteti Stomatologiya yo'nalishi

2-bosqich talabasi

Annotatsiya. *Ushbu maqolada asosan tibbiyot sohasida kasalliklarni davolashda nurlarning qo'llanilishi va tekshirish usullari (rentgenologik, radionuklid, termografiya, KT, va MR tomografiyasi hamda a`zo va sistemalarning anatomiya va fiziologiyasi) batafsil yoritilgan*

Kalit so'zlar: *radiologiya, kasb, tibbiyot, davolash, malakali shifokor, rengen, tomografiya.*

Аннотация. *В данной статье подробно описано применение лучей при лечении заболеваний в области медицины и методы обследования (рентгеновское, радионуклидное, термография, КТ и МР томография, а также анатомия и физиология органов и систем).*

Ключевые слова: *радиология, профессия, медицина, лечение, квалифицированный врач, рентген, томография.*

Radiologiya inson va boshqa jonzotlar tanasida kasalliklarga tashxis qo'yish va ularni davolashga boshchilik qilish uchun tibbiy tasvirlardan foydalanadigan tibbiy fandır. U rentgenografiyadan boshlandi, ammo hozirda u hamma tasvirlash usullarini, shu bilan birga elektromagnit nurlanishdan ishlatilmaydiganlarni va boshqalarni qamrab oladi. Kompyuter tomografiyasi (KT), floroskopiya va yadroviy tibbiyot, shuningdek pozitron emissiya tomografiyasi (PET). Interventsion radiologiya - bu yuqorida sanab o'tilganlar kabi tasvirlash texnologiyalari boshchiligida odatda minimal invaziv tibbiy muolajalarni qilishdir.

Radiologiya zamonaviy praktikani bir guruh bo'lib ishlaydigan har hil sog'liqni saqlash yo'nalishlarni o'z ichiga oladi. Rentgenolog - bu aspiranturadan keyingi tegishli tayyorgarlikni tugatgan va tibbiy tasvirlarni ifodalaydigan, bu topilmalarni hisobot yoki og'zaki ravishda boshqa mutaxassislariga yetkazadigan va minimal invaziv tibbiy muolajalarni amalga oshirish uchun tasvirlashdan qo'llanadigan tibbiy shifokordir. Qo'shma Shtatlar va Kanada kabi ba'zi mamlakatlarda "radiologik texnolog" sifatida ham tanilgan radiograf, rentgenologning sharhlashi uchun tibbiy tasvirlarni ishlab chiqarish uchun murakkab texnologiya va joylashishni aniqlash usullaridan foydalanadigan, maxsus o'qitilgan, sog'liqni saqlash mutaxassisidir. Shaxsning tayyorgarligi va amaliyot mamlakatiga qarab, radiograf yuqorida aytib

o'tilgan tasvirlash usullaridan biriga ixtisoslashgan bo'lishi mumkin yoki tasvir haqida hisobot berishda kengaytirilgan rollarga ega bo'lmog'i lozimdir.

Tibbiyot radiologiyasi quyidagi sohalarga bo'linadi:

- tibbiyot fizikasi,
- dozimetriya,
- rentgendiagnostika
- radionuklid diagnostika.

Bularni yaxshi tushunib yetish uchun talaba ion hosil qiluvchi nurlar manbalarini va ularning xususiyatlarini hamda dozimetriya asoslarini, radiatsion gigiyena va radiobiologiyani yaxshi bilishi shart. 13 Radionuklid diagnostika - nishonlangan radionuklid moddalar yordamida odam organizmining faoliyati va morfologiyasini o'rganib, tashhis qo'yish. Radionuklid diagnostikaning imkoniyati juda keng. U eng nozik biokimyoviy strukturadan, to a`zoning anatomik holatigacha tekshira oladi. Bu sohaning murakkab asbobuskunalar va EHMlar bilan jihozlanishi diagnostik tasvirlarning yuqori sifatli bo'lishiga imkon bermoqda. Qisqa vaqt ichida radionuklid tekshirish usullari umumiy diagnostika jarayonida uning ajralmas qismi bo'lib qoldi. Bu holat:

- 1) klinikada qo'llaniladigan kompleks radiofarm preparatning yaratilishi va imkoniyati hamda a`zolarida ularning to'planish xususiyati borligi;
- 2) radiometrik tibbiyot asbob-uskunalarining borligi, ular yordamida a`zo va sistemalarni ko'rish hamda tekshirish imkoniga ega bo'linganligi;
- 3) radionuklid diagnostikada olingan ma`lumotlarni EHM yordamida tahlil qilinishi;
- 4) klinik profilda radionuklid - diagnostikaning kardiologiya, endokrinologiya, neyroxirurgiya, nevrologiya, nefrologiya, pulmonologiya, osteologiya, pediatriya, travmatologiya va boshqa tibbiyot sohalarida joriy qilinishiga bog'liqdir.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI:

1. The American Board of Radiology. Webpage of the American Board of Radiology.
2. „Radiology - Diagnostic Specialty Description“. American Medical Association. 2020-yil 19-oktyabr.
3. "The role of the radiology nurse". Radiology Management 16 (4): 46–8. 1994.
4. "Radiographic image interpretation by Australian radiographers: a systematic review". Journal of Medical Radiation Sciences 66 (4): 269–283. December 2019. doi:10.1002/jmrs.356. PMID 31545009. PMC 6920699.